

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”
ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА
КАТЕДРА “Управление на образованието и специална педагогика”
Благоевград 2700, “Иван Михайлов” № 66
Tel. + 359 /73/ 588525
E-mail: mesp@swu.bg

**КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ
СПЕЦИАЛНОСТ „ОБРАЗОВАТЕЛЕН МЕНИДЖМЪНТ“ – ОКС „МАГИСТЪР“
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:**

1.1. ТЕОРИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

- 1. Организационна култура** – същност, основни характеристики, стратегии за подпомагане, значение.
- 2. Лидерството в образованието** – същност, видове, значение.
- 3. Училищно законодателство** – принципи и функции.
- 4. Училището като организация.**
- 5. Равнища на управление на средното образование.**
- 6. Визия, мисия и цели на организацията.**
- 7. Иновации в образованието.** Основни понятия – промяна, реформа, иновация. Същност на иновациите в образованието. Видове иновации в образователната сфера. Иновационен мениджмънт. Иновативни училища.
- 8. Мениджмънт на класната стая.** Основни понятия. Сфери на мениджмънт на класа. Фактори за успешно управление на класа.
- 9. Учителят като мениджър на класа.** Стиллове на управление на класа и стратегии за управление на класната стая.
- 10. Учителят като мениджър на класа.** Изисквания към мениджъра на класа и характеристики, типични за добре управляваната класна стая.
- 11. Делегирани бюджети в образованието** – същност и специфики.
- 12. Ресурси в образованието.**

13. Същност, роля и характерни особености на връзките с обществеността в образователния маркетинг.

14. Планиране, организиране и реализиране на ПР кампания в образователна институция.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Александрова, Н. (2003). Учебно помагало по лидерство и стилове на ръководство, София
2. Ангелов, А. (2002). Организационно поведение, Тракия – М, С.,
3. Ангелов А. (1998). Основи на мениджмънта, С., Тракия-М
4. Балкански, П. (2001). Училищен мениджмънт. Книга първа. Теория. София
5. Балкански, П. (2001). Училищен мениджмънт. Книга втора. Практика, С.,
6. Балкански, П., Св. Вацов (2010). Изследване на управлението в образованието, Шумен, УИ „Епископ Константин Преславски”
7. Балкански, П. (2018). Образователният мениджмънт като относително самостоятелно професионално направление. В сб. Seventh International Scientific Conference „Education, Science, Innovations”, Изд. на ЕПУ, Перник, стр. 360-372
8. Балкански, П. (2007). Педагогиката и образователният мениджмънт – общото и особеното. В сб. Педагогическото образование в България. Състояние и тенденции. Благоевград, УИ „Н. Рилски”
9. Балкански, П., Ир. Софокли, Андр. Софокли. (2016). Развитие и изменение на училищното образование като иновационен процес. В сб.: Sixth International Conference „Education, Science, Innovations”, Изд. на ЕПУ, Перник, стр. 183-216
10. Балкански, П., Йорд. Колев, В. Георгиева, М. Шехова. (2006). Управление на училището: история, теория и перспективи, УИ „Н. Рилски” Бл.,
11. Бонева, Л. (2004). Мотивацията за труд при учителската професия – управленски аспекти. С.
12. Василев, В. (2010). Мениджмънт на персонала: тенденции в публичната сфера, Благоевград
13. Вацов, Св. (2008). Маркетингово управление на образованието, Шумен, УИ “Епископ Константин Преславски”
14. Вацов, Св. (2016). Императивът на компетентностния подход, В. Търново, Фебер

- 15.Вацов, Св. (2010). Управление на персонала в училище, Велико Търново, Фабер
- 16.Вацов, Св. (2016). Успешният ръководител, Шумен, УИ “Епископ Константин Преславски”
- 17.Георгиева, В. (2005). Образователен маркетинг, Благоевград
- 18.Георгиева, В. (2013). Мениджмънт на промяната в образованието: тенденции и решения - Изд-во БОН, Благоевград, 192 стр. ISBN-978-954-395-105-5
- 19.Георгиева, В. (2009). Метатехнологии за мениджмънт на качеството на образование, С., Просвета
- 20.Георгиева, В., Св. Николаева (2001). Образователен мениджмънт, Организация и управление на образователни дейности, институции и проекти, С. Аскони издат
- 21.Господинов, Д. (2010). Контролът в управлението на училището, Деал, С.,
- 22.Господинов, Д. (2012). Управление на човешките ресурси в училищните организации, С., ДЕАЛ – Емилия Недялкова
- 23.Гюрова, В. (2015). Училищният мениджмънт като вид образователен мениджмънт, *Електронно научно-методическо списание „Педагогически форум”*, бр. 3, 2015 г.
- 24.Гюрова В, В Георгиева, В. Божилова, Б. Кривирадева (2009). Въпроси на образователния мениджмънт, Екс-прес
- 25.Гюрова В. (2013). Образователен мениджмънт, Екс-прес, Габрово
- 26.Дракър, П. (2001). Ефективният мениджмънт, С.,
- 27.Дракър, П. (2000). Мениджмънт на предизвикателствата през 21 век. С
- 28.Иванов, И. (2005). Мениджмънт на ученическия клас”, УИ “Епископ Константин Преславски”, Шумен
- 29.Иванов, Ив. Стратегически мениджмънт в образованието – Българско списание за образование, 2014, №2
- 30.Илиева, Сн. (2006). Организационно развитие, второ преработено издание, УИ „Св. Кл. Охридски”, С.
- 31.Карабелъова, С. (2006). Управление и развитие на човешките ресурси, С.
- 32.Карабелъова, С. (2002). Христоматия управление на човешките ресурси, С.
- 33.Карстание, П., П. Балкански (2003). Христоматия по основи на мениджмънта, С.
- 34.Кътлип, Ск., Ал. Спенсър, Гл. Бруум, (2003). Ефективен пбблик рилейшънс, Рой Комюникейшън

- 35.Маджирова, К. (2002). Директорът в училището и работата му в екип. С.,
- 36.Маджирова, К., В. Мирчева, Р. Питекова и др. (2000). Автономията на училището. Измерения и алтернативи. С.,
- 37.Маджирова, К., В. Мирчева, Р. Питекова и др. (2002). Директорът на училището и ефективния мениджмънт. С.
- 38.Михова, М. Децентрализация на училищното образование в страните от европейския съюз. В: Научна конференция с международно участие 25. години Педагогически факултет на ВТУ. Изд. Фабер, Велико Търново, 2010, стр. 85-89
- 39.Михова, М. (2015). Образователните системи на страните от Г7+Русия. Цели, управление, финансиране, структура, изд. АСТАРТА, Пловдив
- 40.Михова, М. Управлението на училищното образование в контекста на децентрализацията – Педагогика, № 9-10, 2009
- 41.Михова, М. (2011). Управление на училищното образование: тенденции и системи, изд. АСТАРТА, Пловдив
- 42.Образователен мениджмънт: дистанционно обучение, втора част, изд-во ЮЗУ, Бл., 2015
- 43.Образователен мениджмънт: дистанционно обучение, първа част, Изд-во ЮЗУ, Бл., 2015
- 44.Паунов, М. (1996). Организационна култура. С.,
- 45.Паунов, М., М. Паунова, А. Паунов (2013). Организационно поведение. С., Сиела
- 46.Питекова, Р. В. Баничанска (2008). Същност и развитие на организационната култура в социално-педагогическата организация. В: Организационна култура на социално-педагогическите организации. С.
- 47.Питекова, Р. (2011). Въведение в маркетинга на образованието. Габрово
- 48.Питекова, Р. Маркетингова ориентация на образованието. В: Теоретичен семинар на катедра „История на педагогиката и управление на образованието“ по случай 25 - годишнината на Факултета по педагогика при СУ „Св. Климент Охридски“ 09.05.2011 г. Сборник доклади, София, издателство Деал – Емилия Недялкова, 2011
- 49.Питекова, Р. (1997). Основи на финансовото управление в средното образование. Габрово
- 50.Първанова, Й. (2020). Пазарни механизми в училищното образование. Колбис, С.

51. Първанова, Й. (2015). Съвременното училище между децентрализацията, конкуренцията и автономията в търсене на управленски баланс, Колбис, С.
52. Радев, Пл. (2019). Инспектиране на училището като образователна институция. Изд. FastPrintBooks, София
53. Радев, Пл. (2008). Основи на вътрешния училищен мениджмънт, УИ „П. Хилендарски”, Пловдив
54. Терзийски, М. (2024). Иновативни практики за управление на училището в условията на приобщаващото образование. В: Организация и управление на приобщаващото образование, Университетско издателство „Неофит Рилски“, ISBN: 978-954-00-0362-7, стр. 130-165
55. Терзийски, М. (2024). Аспекти на образователните политики в училищния мениджмънт: монография, Университетско издателство „Неофит Рилски“, ISBN: 978-954-00-0366-5
56. Терзийски, М. (2024). Училищният маркетинг в контекста на приобщаващото образование. *Педагогика, книжка 2/2024*, година ХСVI, с. 216-226 <https://doi.org/10.53656/ped2024-2.06>
57. Терзийски, М. (2022). Съвременни подходи за управление на стреса в училищната организация. *Pedagogy, Volume 94, Number 3*, ISSN 1314–8540 (Online), ISSN 0861–3982 (Print), с. 371-381 <https://doi.org/10.53656/ped2022-3.08>
58. Терзийски, М. (2024). Организация и управление на общоучилищни събития. KNOWLEDGE - International Journal, vol. 64, ISSN: 2545-4439
59. Терзийски, М. (2024). Конфликти в педагогическия екип: действия на училищния мениджър. KNOWLEDGE - International Journal, vol. 64, ISSN: 2545-4439
60. Терзийски, М. (2023). Аспекти на организацията и управлението на съвременното училище. В: ГОДИШНИК. Наука. Образование. Изкуство. Благоевград: Унив. изд. "Неофит Рилски", ISSN:1313-5236, с. 308-320, <http://www.usb-blagoevgrad.swu.bg/media/2950/2023-final.pdf>
61. Терзийски, М. (2023). Училищното лидерство – формално и неформално. В: Гносеологические основы образования, ISBN 978-5-907655-75-1, pp. 227-233
62. Терзийски, М. (2022). Специфика на организацията и управлението на център за специална образователна подкрепа. В: Гносеологические основы образования Материалы VI Международной конференции, посвящённой памяти профессора

- С.П. Баранова и 10-летию кафедры дошкольного и начального образования ЛГПУ имени П.П. Семенова-Тян-Шанского. Липецк, ISBN: 978-5-907461-65-9, pp. 254-261
63. Тодорина, Д. (2005) Мениджмънт на класа. Благоевград, УИ „Неофит Рилски“
64. Тоцева, Я. Директорът – лидер, мениджър и/или администратор. В: Сборник доклади от Научно-практическа конференция, посветена на 80-годишнината от рождението на проф. д-р Георги Бижков на тема: Образование и изкуства: традиции и перспективи, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2020, стр. 239-249
65. Тоцева, Я. Иновативните училища в България – поглед отвън и отвътре. В сб.: Актуални политики и практики в образованието. Качество на обучението – проекции и очаквания, Изд. Педагогически Колеж – Плевен, 2022, стр. 36-49
66. Тоцева, Я. (2015). Управление на комуникациите в образованието, изд. "Фабер", В. Търново
67. Тоцева, Я. Иновациите в новия закон за предучилищното и училищното образование. В сб. Sixth International Scientific Conference “Education, Science, Innovations”, Изд. на ЕПУ, Перник, 2016, стр. 216-230
68. Тоцева, Я. Образователни политики и иновации в българското училище. В: Годишник на Висше училище по мениджмънт. Том XI. XIV Международна научна конференция „Съвременната наука, бизнесът и образованието“, Добрич, 2018, стр. 8-23
69. Тоцева, Я. Професионалното портфолио на педагогическите специалисти – иновация с много въпросителни. В сб.: Seventh International Scientific Conference “Education, Science, Innovations”, Изд. на ЕПУ, Перник, 2018, стр. 333-345
70. Тоцева, Я. Управлението на качеството в образователните институции – необходимост и предизвикателство. В сб.: Актуални политики и практики в образованието. Изд. Педагогически колеж – Плевен, Плевен, 2019, стр. 461-469
71. Христов, С. и др. (2006). 10 златни правила за работа в екип. С.
72. Христов, С. (2000). Стратегически мениджмънт. С.
73. Христова, М. (1998). Мениджмънт на човешките ресурси. С., 1998
74. Христоматия по иновационен мениджмънт в образованието, Съст. и научна ред. П. Балкански и П. Карстание, Интераула, София-Амстердам, 2003
75. Христоматия по образователен маркетинг и връзки с обществеността, София – Амстердам, 2003

76. Христоматия по образователен мениджмънт, под ред. на Карстание, П., П. Балкански, С., 2003
77. Христоматия по стратегически мениджмънт в образованието, Съст. и научна ред. П. Балкански и П. Карстание, Интераула, София-Амстердам, 2003
78. Цоков, Г. (2011). Образователни политики по отношение на училищното образование, УИ Паисий Хилендарски, Пловдив
79. Цоков, Г. (2011). Управлението на училищната организация в информационното общество, УИ Паисий Хилендарски, Пловдив
80. Цоков, Г. (2016). Иновативните училища като алтернатива в българското училищно образование, Сб. Алтернативи в образованието, Пловдив

ОСНОВНИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ:

1. ЗАКОН за предучилищното и училищното образование
2. (обн. ДВ. бр.79 от 13.10.2015 г., ..., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 29.03.2024г.) (акт. 03.04.2024 г.)
3. ЗАКОН за професионалното образование и обучение
4. (Обн. – ДВ, бр. 68 от 30.07.1999 г., ... изм. и доп. ДВ. бр.27 от 29 март 2024 г.)
5. НАРЕДБА № 16 от 1 юли 2022 г. за провеждане на конкурси за заемане на длъжността „директор“ в държавните и общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование
6. НАРЕДБА № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти
7. НАРЕДБА № 18 от 9 септември 2021 г. за инспектирането на детските градини и училищата
8. Наредба № 24 от 10 септември 2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие
9. НАРЕДБА № 24 от 05.11.2019 г. за условията и реда за организиране и провеждане на тренировъчна и състезателна дейност на децата и учениците извън учебния план
10. НАРЕДБА № 2 от 22.06.2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години

- 11.НАРЕДБА за приобщаващото образование (обн. – ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г.)
- 12.НАРЕДБА за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование
- 13.НАРЕДБА № 3 от 6 април 2017 г. за условията и реда за приемане и обучение на лицата, търсещи или получили международна закрила
- 14.НАРЕДБА № 4 от 20 април 2017 г. за нормиране и заплащане на труда
- 15.НАРЕДБА № 2 от 24.01.2017 г. за регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (Обн. – ДВ, бр. 12 от 03.02.2017 г.)
- 16.Наредба № 14 от 16.11.2016 г. за представителното облекло на лицата от институциите в системата на предучилищното и училищното образование. (обн., ДВ, бр. 95 от 29.11.2016 г., в сила от 1.01.2017)
- 17.НАРЕДБА № 10 от 1.09.2016 г. за организация на дейностите в училищното образование. (обн., ДВ, бр. 73 от 16.09.2016 г., сила от 1.09.2016 г.)
- 18.Наредба № 9 от 19 август 2016 г. за институциите в системата на предучилищното и училищното образование (обн. ДВ. бр.68 от 30.08.2016 г., в сила от 30.08.2016 г.)
- 19.Наредба № 4 от 30 ноември 2015 г. за учебния план (обн. – ДВ. бр.94 от 4.12.2015 г.)
- 20.НАРЕДБА № 5 от 30.11.2015 г. за общообразователната подготовка (обн. ДВ. бр.95 от 8.12.2015 г., в сила от 08.12.2015 г.)
- 21.НАРЕДБА № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование (обн. – ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г., в сила от 1.08.2016 г.)
- 22.Наредба № 7 от 11 август 2016 г. за профилираната подготовка (обн. – ДВ. бр.67 от 26.08.2016 г., в сила от 26.08.2016 г.)
- 23.НАРЕДБА № 8 от 11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 66 от 23.08.2016 г., в сила от 23.08.2016 г.)

КОНСПЕКТЪТ ВЛИЗА В СИЛА ОТ УЧЕБНАТА 2023/2024 г.